

футболістів 13-15 років. Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту та здоров'я людини : матеріали III міжнар. інтернет-конференції (Одеса, 4-5 листопада 2019 р.). Одеса. 2019. С. 139-144.

УДК 327.8:796.071

СПОРТ І ДИПЛОМАТІЯ У ПОШУКАХ СПІЛЬНОГО

Гаврилюк О. В.

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)*

Науковий керівник: Сотник Ж. Г.,
*кандидат наук з фізичного виховання, доцент,
доцент кафедри фізичної культури і спорту
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)*

Анотація. У статті пропонується вирішувати конфлікти за допомогою спорту та дипломатії через призму олімпізму. Наводяться приклади протистояти виникненню війн за допомогою налагодження мирних стосунків вєдучих діячів, науковців олімпійського руху, які закликають до миру, участі у спортивних змаганнях. Зазначено цінності, які необхідно формувати у дітей: дружба, повага, досконалість. Значна роль відводиться вчителям, дорослим, які впроваджують в освітній процес формування моральних цінностей в дусі миру та спорту.

Ключові слова: мир, дипломатія, спорт, цінності олімпізму, підрастаюче покоління.

Abstract. The article proposes to resolve conflicts through sports and diplomacy through the prism of Olympism. Examples are given of how to resist the outbreak of wars by establishing peaceful relations between leading figures and scientists of the Olympic movement who call for peace and participation in sports competitions. The values that need to be fostered in children are specified: friendship, respect, excellence. A significant role is assigned to teachers and adults who introduce the formation of moral values in the spirit of peace and sport into the educational process.

Keywords: peace, diplomacy, sport, values of Olympism, younger generation.

Для України успішна реалізація спортивної дипломатії має величезне значення. У процесі становлення державності, у складних соціально-політичних та економічних умовах державі потрібно використовувати всі наявні інструменти реалізації та захисту своїх зовнішніх інтересів. У цій ситуації не можна недооцінювати ті можливості, які відкриває перед зовнішньополітичними інституціями спортивна дипломатія.

П'єр де Кубертен відмічав: «...Народжуються види спорту з новими характеристиками, вони інтернаціональні й демократичні, а отже, відповідають ідеалам та потребам нашого часу. Однак за наших днів, як і в минулому, їх вплив може бути і позитивним, і негативним, що залежить від їх використання та напрямів розвитку. Спорт може збуджувати як найбагородніші, так і найбільш низькі почуття. Він може розвивати безкорисливість і зажерливість, може бути великодушним і зрадливим, мужнім і подразливим. Урешті, він може бути використаний для зміцнення миру або для приготувань до війни» [1; с. 10].

Підтвердженням прагнення встановлення миру свідчить 50-та сесія Генеральної асамблеї ООН (1993 р.), на якій прозвучала доповідь Президента МОК Хуана Антоніо Самаранча «За встановлення кращого і міцного миру завдяки спорту й олімпійським ідеалам». Доповідь Хуана Антоніо Самаранча стало поштовхом прийняття резолюції щодо відродження ідеї припинення всіх військових дій під час Олімпійських ігор. Ця резолюція ООН була підтверджена у 1995 та 1997 рр., коли Організація Об'єднаних Націй закликала держави планети дотримуватися перемир'я під час XVIII зимових Олімпійських ігор в Нагано, оскільки у цей період виник гострий міжнародний конфлікт між Іраком та США.

Президент Міжнародного олімпійського комітету Томас Бах у зв'язку з прийняттям резолюції ООН відмітив: «Роль спорту у будівництві мостів, а не у спорудженні стін. Спорт означає діалог і взаєморозуміння, не дивлячись на відмінності. Спорт, і особливо олімпійський рух, розуміють глобальні відмінності культур і розцінюють їх як джерело розмаїття» [3].

Мета дослідження – дослідити шляхи формування дипломатії та вирішення конфліктів через спорт. *Завдання дослідження*:

1. Проаналізувати роль спорту та дипломатії в житті.
2. Визначити засоби для досягнення миру у світі.
3. Охарактеризувати шляхи формування цінностей за допомогою спорту у підростаючого покоління.

Країна – це громадяни, і в побудові країни важливо, якою людиною буде кожен. Виховання підростаючого покоління як громадян миру є важливим для перетворення майбутнього світу на краще. Для того, щоб такі майбутні головні дійові особи народились, ми повинні у школі навчати мирним відносинам, цінностям і досвіду, та виховувати, щоб учні могли це реалізувати на практиці в суспільстві.

«Думки про війну виникають в умах людей, тому в свідомості людей слід вкорінювати ідею захисту миру» – Устав ЮНЕСКО [4].

Роль спорту й олімпійського руху в системі міжнародних відносин за останнє століття значно зросла. Сучасний спорт і Олімпійські ігри, відроджені наприкінці XIX століття виступають як чинник інтеграції, зближення народів, виконуючи функцію «посла миру». Вони допомагають перекинути міст взаєморозуміння, співробітництва і доброї волі, встановити дружні відносини між різними країнами і народами.

Відроджені у 1896 р. сучасні Олімпійські ігри успадкували фундаментальний інститут стародавніх Олімпійських ігор і поклали його в основу сучасних олімпійських принципів. В основному документі сучасного олімпійського руху – Олімпійській хартії – зазначено: «Олімпізм являє собою філософію життя, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі й розуму. Поєднуючи спорт з культурою та освітою, прагне до створення способу життя, який базується на radoшах від зусилля, освітній цінності доброго прикладу та повазі до універсальних фундаментальних етичних принципів» [2; с. 291].

Сучасні Олімпійські ігри стали святом миру і дружби, змаганнями, осяяними духом мирного співробітництва народів і чесної спортивної боротьби. Тому більшість спортсменів, готуючись до Ігор, вважають їх найважливішими спортивними змаганнями, що проходять під знаком миру.

У січні 1952 р. французька газета «Се суар» опублікувала лист групи спортсменів Франції: «Кожний знає, що, спортсмени не хочуть більше війни – цього сорому для людства. Ми закликаємо, спортсменів Франції і всього світу, тренерів, суддів, викладачів фізичного виховання, спортивні клуби, союзи і федерації підписати це звернення і звернутися до Міжнародного олімпійського комітету з вимогою, щоб Ігри XV Олімпіади проходили під знаком боротьби за мир». Про значення Олімпійських ігор 1952 р. для збереження миру у світі йшлося і в зверненні Всесвітньої ради миру до всіх прихильників миру: «Всесвітня рада миру безперечно підтримає будь-яку ініціативу і всі зусилля, спрямовані на те, щоб надати Олімпійським іграм характер потужної демонстрації миру».

Найвидатнішим атлетом Ігор XI Олімпіади, що відбулася у Берліні 1936 р. став Джессі Оуенс зі США, який здобув чотири золоті медалі. Проте мало хто знає про дружбу спортсмена з нацистської Німеччини Луза Лонга і американського негра Джессі Оуенса. Під час перших двох спроб у стрибках Джессі не вдалося показати хороший результат. Лонг допоміг Оуенсу встановити олімпійський рекорд, підказавши йому техніку розбігу та відштовхування.

Разом вони йшли по стадіону, руку за руку на очах представників нацистського режиму. «Скільки мужності від нього вимагалось продемонструвати свою дружбу перед Гітлером... Ти можеш здобути усі

медалі і кубки, та вони не варті тієї дружби, яку я відчув у той момент», – сказав Оуенс.

«В один із днів проведення стародавніх Олімпійських ігор старець прийшов на стадіон пізніше звичайного. Блукаючи серед глядачів, він ніяк не міг знайти собі місця. Здавалося, що його зовсім ніхто не помічав, щоб запропонувати місце. Та ось він наблизився до місця, де сиділи спартанці. Раптом усі вони підвелися, щоб поступитися місцем літній людині. Глядачі заплодували спартанцям, а старець промовив: «Усі греки знають правила пристойності, проте дотримуються їх тільки спартанці». «Поводься з іншими так, як ви б хотіли, щоб інші поводитися з вами» Луки 6:31.

На території Міжнародної олімпійської академії, що розташувалася у легендарній Олімпії, знаходиться дивна скульптура: старець, якого бережно підтримують молоді атлети. Як свідчать історичні факти, найвидатнішим кулачним бійцем еллінського світу був Діагор – уродженець острова Родос, олімпійські досягнення якого описав давньогрецький поет Піндар. Свою спортивну кар'єру Діагор розпочав у 18 років. У 464 р. до н. е. став олімпійським чемпіоном. Його стиль боротьби був унікальним: Діагор ніколи не намагався уникнути удару суперника і жодного разу за свою кар'єру не порушив правил чесного поєдинку.

За своє спортивне життя він, окрім тріумфальної перемоги на Олімпійських іграх, чотири рази перемагав на Істмійських і двічі на Немейських іграх з кулачного бою. Діагор – улюбленець публіки, заснував цілу династію олімпіоніків.

Дружба – загальнолюдська й олімпійська цінність, що передбачає розуміння, повагу, підтримку, допомогу, рівність, співчуття. Дружба допомагає досягти бажаної особистої та мети певної групи людей: класу, команди, навіть, різних народів, країн і суспільства в цілому. Друзі – Луз Лонг та Джессі Оуенс.

Повага – одне з важливих вимог моральності. В моральному аспекті суспільства повага передбачає справедливість, рівність прав, увагу до інтересу іншої людини, його переконань, свободу і довіру. Як у випадку старця та спартанців.

Досконалість – спонукає кожного до досконалості своїх знань, умінь і навичок, фізичних якостей і вроджених здібностей. Діагор – улюбленець публіки

Немає прекраснішого місця для життя чим Земля. Однак через людський егоїзм та жадібність багато людей страждають від війни, голоду, розриву між багатими і бідними, та забруднення навколишнього середовища. Реальність, з якою стикається людство, залишається проблемою, яку потрібно вирішити, і вона передається майбутнім поколінням. Ми з вами повинні навчити дітей молодшого віку:

1. Надання комусь допомоги починається з уваги та турботи про іншу людину, а співчуття болю та радості інших людей призводить до єдності у стосунках з усіма людьми.

2. Дати зрозуміти, що життя – це не тільки для себе, але й для інших. Допомогти стати, людьми, які готові жертвувати один для одного, коли інші потребують цього.

3. Навчити прощати інших за їхні провини, визнаючи, що я теж не є ідеальним.

Таким чином, багатьма ученими з різних країн піднімаються питання розвитку миротворчої місії, яка спрямована на впровадження в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів, ставлення до цього процесу державних і громадських організацій, окремих учасників навчально-виховного процесу школярів. Для цього необхідно сформувані у підростаючого покоління людські цінності шляхом миру, любові та взаєморозуміння; набувати таких навичок, як дружба, повага та досконалість в спорті і в цілому. Лозунг «О, спорт! ти – Мир!», показує, що можна будь які конфлікти вирішувати під час змагань і довести свою першість на арені. Коли громадський порядок руйнується, виникають суперечки та конфлікти, соціальна плутанина, безпека не може бути гарантована, і це навіть може загрожувати життю. А порядок людського світу стає рушійною силою для подолання війн та створення миру.

Миротворство – тривалий процес, де спорт є частиною цього процесу. Ми усвідомлюємо обмеження, але хочемо використовувати силу наших цінностей для просування позитивного мирного розвитку світового співтовариства. Ці цінності, так само як і мирні змагання на Олімпійських іграх, повинні надихати людей».

Отже, потрібно зрозуміти, що для досягнення миру суспільство повинно мати принципи або правила, яких слід дотримуватися, і виховувати дух любові та миру; використовувати силу цінностей для просування позитивного мирного розвитку світового співтовариства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навчальний посібник. К. Олімпійська література. 2011. 335 с. 2. Єрмолова В.М. 10 уроків із Пером де Кубертенем : методичний посібник. Київ. 2016. 236 с. 3. Президент МОК Томас Бах: «Роль спорту – будувати мости». URL: <https://noc-ukr.org/news/8908/> (дата доступу 30.04.2024). 4. Статут ЮНЕСКО. URL: <https://quizlet.com/824109476/> (дата доступу 30.04.2024).